

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY SZKOŁY PODSTAWOWEJ Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 36 im. CZESŁAWA MIŁOSZA W RYBNIKU

I. Wstęp

Wychowanie jest procesem, który odbywa się w każdym momencie życia dziecka, jest zadaniem rodziny jak również szkoły, która w swej działalności uwzględnia wolę rodziców, ale także priorytety edukacyjne państwa, do którego obowiązków należy stwarzanie właściwych warunków wychowania. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, opiekuńczej jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego ucznia. Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży. Profilaktyka wspomaga proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Ważnym zadaniem szkoły jest wychowanie dzieci i młodzieży do wartości. W działaniach wychowawczo-profilaktycznych szkoła opiera się na wartościach ważnych dla całej społeczności szkolnej tj. uczniów, rodziców i nauczycieli. Nauczyciele podejmują działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania oraz uwzględnia zadania wychowawczo-profilaktyczne opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Przedstawia w sposób całościowy treści, działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym podejmowane w szkole. Poprzedza go diagnoza środowiska szkolnego, potrzeb uczniów i nauczycieli oraz oczekiwań rodziców. Program został stworzony na bazie wniosków, analiz zespołów ds. wychowania, przedmiotowych, obserwacji, rozmów, wywiadów oraz szerokiej analizy środowiska szkolnego. Jak również na podstawie innych ważnych danych jak, wniosków dyrektora, rodziców, spostrzeżeń nauczycieli, specjalistów. Nauczyciele podejmują działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości. Program uwzględnia również kształtowanie kompetencji kluczowych, zdobywanie wiedzy, umiejętności i postaw, których nabycie pozwala na osiągnięcie pełnego rozwoju osobistego. Zawarte w programie działania uwzględniają również potrzeby uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, by w jak największym stopniu uczestniczyli oni w życiu szkoły.

W opracowaniu i realizacji przez szkołę programu wychowawczo-profilaktycznego ważna jest stała, bezpośrednia współpraca z rodzicami oraz innymi podmiotami wspierającymi pracę szkoły. Program będzie podlegał ewaluacji i ewentualnej modyfikacji stosownie do potrzeb środowiska szkolnego na podstawie corocznej diagnozy.

II. Podstawa prawna:

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986).
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151).
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939).
- Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1162).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 kwietnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. 2023 poz. 744)
- Ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 987).
- Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1802 oraz z 2025 r. poz. 820)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604 oraz z 2024 r. poz. 933)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019 poz. 325)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026.
- Statut szkoły.
- Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w szkole.

III. Charakterystyka środowiska szkolnego.

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 36 im. Czesława Miłosza funkcjonuje w rybnickiej dzielnicy Boguszowie Stare, środowisku dostarczającym tradycyjnego wychowania i pozytywnych wartości rodzinnych. Mieści się w dwukondygnacyjnym budynku o nowoczesnej architekturze. W roku szkolnym 2025/2026 realizować obowiązek szkolny będą uczniowie w 28 oddziałach: edukacja wczesnoszkolna – dwie klasy pierwsze, cztery klasy drugie, cztery klasy trzecie oraz klasy IV–VIII: trzy klasy czwarte, cztery szóste, cztery siódme oraz trzy klasy ósme. Szkoła posiada specyficzny charakter z uwagi na oddziały integracyjne, w których oprócz dzieci zdrowych uczą się uczniowie z różnego rodzaju niepełnosprawnością. Każdy uczeń posiada Indywidualny Program Edukacyjno – Terapeutyczny, w którym znajdują się m.in. indywidualne zalecenia do pracy z danym uczniem. Uczniowie niepełnosprawni czują się w naszej szkole bezpiecznie, mogą w przyjaznych warunkach kształcić się, nawiązywać kontakty rówieśnicze oraz rozwijać swoje zainteresowania. Na ewentualnie pojawiające się niepokojące sygnały kadra pedagogiczna reaguje kompleksowo. Na tej podstawie można stwierdzić, że specyficzny charakter szkoły wpływa pozytywnie na kształtowanie w uczniach empatii, postawy tolerancji wobec odmienności, natomiast uczniowie z niepełnosprawnością mogą wzmacniać w sobie postawę zaufania wobec ich zdrowych rówieśników. Uczniowie w zdecydowanej większości czują się w szkole bezpiecznie, a jej klimat opisują, jako przyjazny. Sytuacja materialna większości rodzin jest dobra. Niewielki odsetek uczniów objęty jest opieką Ośrodka Pomocy Społecznej, nadzoru kuratorskiego. Dyrekcja, kadra pedagogiczna, jak i wszyscy pracownicy szkoły dbają o bezpieczeństwo i prawidłowy rozwój ucznia.

IV. Misja szkoły.

- Wychowujemy i kształcimy w bezpiecznej i twórczej atmosferze młodego człowieka-Polaka i Europejczyka-świadomego dziedzictwa kulturowego swego narodu.
- Stwarzamy uczniom warunki do rozwoju na wielu płaszczyznach: intelektualnej, emocjonalnej duchowej oraz fizycznej.
- Wspieramy rodzinę w procesie wychowania młodego człowieka.
- Kształcimy u uczniów umiejętność współpracy w grupie nastawionej na sukces i wysokie wyniki.
- Stawiamy na innowacje pedagogiczne, dzięki którym uczeń zdobywa wiedzę
- i umiejętności poprzez działanie, staje się kreatywny, nie boi się eksperymentować.
- Rozwijamy w młodym człowieku wrażliwość, tolerancję oraz odpowiedzialność za siebie i innych.
- Motywujemy uczniów do działań na rzecz drugiego człowieka w ramach wolontariatu.
- Uczymy, że kształcenie jest procesem trwającym całe życie.
- Motywujemy, wspieramy pracowników, aby z satysfakcją oraz zaangażowaniem wykonywali swoją pracę.
- Chcemy cieszyć się uznaniem w środowisku.

V. Wizja szkoły.

Nasza szkoła:

- Jest wspólnotą uczniów, rodziców i nauczycieli.
- Jest przyjazna i bezpieczna.
- Kształci postawy empatyczne i patriotyczne.
- Wychowuje ludzi zdrowych i sprawnych.
- Podejmuje się działań wolontariatu.

- Uczy odpowiedzialności, samorządności, motywuje do dalszego kształcenia, uczy radzić sobie w różnych sytuacjach oraz ceni różnorodność; kształtuje prawidłowe postawy wobec osób niepełnosprawnych.
- Rozwija zainteresowania oraz uzdolnienia, dobrze uczy języków obcych, jest proekologiczna i nastawiona na integrację europejską.
- To zespół wysoko wykwalifikowanych nauczycieli nastawionych innowacyjnie wobec przyjętych założeń.
- Jest konkurencyjna wobec innych - znana jest w środowisku, jako placówka oferująca usługi edukacyjne na wysokim poziomie.
- Jest otwarta na środowisko, kulturę, sztukę i sport.
- Rozwija i upowszechnia czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży.
- Uczniowie i absolwenci naszej szkoły odnoszą sukcesy w różnych dziedzinach nauki, kultury i sportu.
- Współpracuje z rodzicami, którzy są jej partnerami.

VI. Sylwetka absolwenta.

- Uczeń kończący naszą szkołę dobrze funkcjonuje w otaczającym go środowisku, w domu rodzinnym i w szkole.
- W swoim postępowaniu kieruje się ważnymi dla niego i społeczności szkolnej wartościami.
- W tym odpowiedzialnością za siebie i innych, tolerancją i szacunkiem wobec drugiego człowieka.
- Rozumie, że różnice między ludźmi są czymś normalnym i pożądanym.
- Stara się zrozumieć innych i dostrzec w nich coś dobrego.
- Jest uczciwy i prawdomówny.
- Ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości.
- Posiada umiejętność efektywnego komunikowania się i współpracy z otoczeniem.
- Szanuje tradycje i symbole narodowe.
- Poznaje kulturę regionu, kraju oraz jest otwarty na odmienność kulturową i tradycje innych narodów.
- Dbą o piękno języka ojczystego oraz zdobył podstawowe umiejętności komunikowania w zakresie języków obcych.
- Ważne są dla niego zdrowie i sprawność fizyczna.
- Odpowiedzialnie i twórczo korzysta z technologii informacyjno-medialnych.
- Traktuje zdobywanie wiedzy, jako podstawę własnego rozwoju.
- Dąży do poznania swoich uzdolnień, rozwija zainteresowania.
- Stara się przewidzieć skutki swoich działań i gotów jest ponosić konsekwencje swoich czynów.
- Działając w grupie, poczuwa się do współodpowiedzialności.
- Potrafi konstruktywnie rozwiązywać problemy.
- Dbą o bezpieczeństwo swoje i innych.
- Bierze aktywny udział w życiu szkoły i środowiska lokalnego.
- Radzi sobie w różnych sytuacjach życia codziennego.

VII. Cele oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych.

Cele główne:

- Zwiększanie skuteczności działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa oraz tworzenia przyjaznego środowiska w szkole.
- Dążenie do wszechstronnego rozwoju ucznia ku pełnej dojrzałości we wszystkich sferach jego osobowości tj. sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej.
- Kształtowanie postaw prozdrowotnych, obywatelskich, patriotycznych i społecznych.
- Kształtowanie więzi z regionem, krajem ojczystym, poszanowanie dla dziedzictwa narodowego oraz innych kultur i tradycji.
- Ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, jak również zachowań ryzykownych, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia.
- Inicjowanie oraz wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu stylowi życia.

Cele szczegółowe:

- integrowanie środowiska szkolnego i współtworzenie bezpiecznego i przyjaznego klimatu szkoły
- wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym wartości ważnych dla społeczności szkolnej
- ukierunkowanie na wykształcenie pożądanego społecznie systemu wartości, w tym docenianie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia, jak również ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji
- wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia
- formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób
- kształtowanie kultury osobistej oraz prawidłowych postaw moralnych
- wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej
- rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość
- rozwijanie umiejętności krytycznego oraz logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania
- ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności
- rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów i motywacji do nauki
- wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji, zainteresowań, uzdolnień i określaniu drogi dalszej edukacji
- kształtowanie poczucia obowiązku, odpowiedzialności i samorządności
- budowanie i promowanie postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia
- ukierunkowanie na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem
- kształtowanie postawy szacunku i tolerancji
- kształtowanie postawy otwartości wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość
- kształtowanie postaw prospołecznych i społecznej aktywności
- kształtowanie i rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i postaw asertywnych

- poznawanie bezpiecznych sposobów rozwiązywania konfliktów
- przeciwdziałanie wszelkim przejawom agresji i zachowaniom przemocowym
- rozwijanie kompetencji czytelniczych
- wdrażanie do bezpiecznego funkcjonowania w przestrzeni internetowej, cyfrowej
- kształtowanie właściwych postaw wobec różnych zagrożeń, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych skutkach i konsekwencjach wynikających z różnorodnych zachowań ryzykownych
- ukazywanie destrukcyjnego wpływu środków psychoaktywnych (nikotyna, alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne) na zdrowie
- dostarczanie informacji dotyczących konsekwencji związanych z łamaniem obowiązujących regulaminów, norm czy tych wynikających z różnych ryzykownych zachowań
- propagowanie aktywności fizycznej oraz różnego rodzaju zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów będących alternatywą dla zachowań ryzykownych
- dostarczanie informacji o możliwych formach wsparcia i pomocy
- uświadamianie rodzicom ich roli w kształtowaniu właściwych postaw u swoich dzieci
- stała współpraca z rodzicami w podejmowanych przez szkołę działaniach.

VIII. Wspieranie uczniów w sferach rozwojowych.

Wspieranie rozwoju intelektualnego poprzez:

- zindywidualizowanie procesu nauczania tj. stawianie przed uczniem zadań dostosowanych do jego predyspozycji i możliwości psychofizycznych
- zajęcia prowadzone metodami aktywnymi
- ukazywanie wartości wiedzy, jako podstawy do rozwoju umiejętności
- rozbudzanie ciekawości poznawczej i motywowanie do nauki i zdobywania wiedzy
- jasne i znane uczniom kryteria wymagań i oceniania
- dostrzeganie postępów w rozwoju oraz stosowanie pozytywnych wzmocnień
- docenianie wysiłku i zaangażowania
- organizowanie konkursów tematycznych i przedmiotowych
- przygotowanie i zachęcanie uczniów do konkursów międzyszkolnych
- popularyzowanie osiągnięć uczniów
- wspieranie w odkrywaniu mocnych stron
- rozpoznawanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów
- stymulowanie procesów poznawczych poprzez gry i zabawy
- kształcenie umiejętności wyszukiwania informacji z różnych źródeł
- przygotowanie uczniów do samodzielnej i kreatywnej pracy
- kształtowanie umiejętności dokonania analizy, syntezy i selekcji
- rozwijanie kompetencji czytelniczych
- zachęcanie dzieci do stawiania pytań
- podejmowanie dyskusji na temat ciekawych wydarzeń
- ćwiczenia doskonalące techniki uczenia się

Wspieranie rozwoju emocjonalnego:

- tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska szkolnego
- budowanie pozytywnego obrazu samego siebie
- wzmacnianie wiary we własne możliwości i modelowanie pozytywnych wzorów, postaw
- kształtowanie umiejętności rozpoznawania, nazywania oraz właściwej ekspresji uczuć i emocji
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem, agresją i trudnymi sytuacjami
- budowanie odporności na sytuacje trudne i niepowodzenia
- ukazywanie roli więzi rodzinnych i możliwości ich wzmacniania

- kształtowanie wrażliwości uczuciowej i postawy empatii wobec drugiego człowieka
- uczenie zachowań asertywnych,
- dostarczanie informacji o możliwych formach wsparcia i pomocy w sytuacjach trudnych i kryzysowych.

Wspieranie rozwoju społecznego:

- budowanie atmosfery serdeczności, życzliwości i wzajemnego szacunku pomiędzy uczniami, nauczycielami i rodzicami
- integracja zespołów klasowych
- wdrażanie do przestrzegania obowiązujących regulaminów i norm społecznych
- kształtowanie postawy szacunku, tolerancji wobec drugiego człowieka w tym do osób niepełnosprawnych, starszych, odmiennych kulturowo
- dbałość o kulturę języka ojczystego i rozwijanie uczuć patriotycznych
- przygotowanie do odbioru kultury tj. wspólne wycieczki, wyjścia do kina, teatru, muzeum itp.
- kształtowanie umiejętności pracy zespołowej oraz komunikowania, współdziałania i odpowiedzialności
- ukazywanie w/w umiejętności, jako wartości w przy podejmowaniu i wykonywaniu w przyszłości pracy zawodowej
- wdrażanie do dbałości o ład, porządek, punktualność i dobrą organizację pracy
- kształtowanie umiejętności bezpiecznego rozwiązywania konfliktów z elementami negocjacji i mediacji
- rozwijanie samorządności
- przekazywanie wiedzy o prawach dziecka i dbałość o ich ochronę
- rozwijanie postaw prospołecznych i aktywności społecznej,
- promowanie idei wolontariatu, akcji charytatywnych
- konsekwentne reagowanie na zachowania i postawy łamiące obowiązujące procedury
- przygotowanie do odpowiedzialnego pełnienia różnych ról w społeczeństwie
- rozwijanie szacunku i poczucia przynależności do wspólnoty regionalnej, narodowej oraz europejskiej
- kształtowanie postawy tolerancji dla odmiennych kultur i tradycji
- modelowanie pozytywnych wzorów, postaw.

Wspieranie rozwoju fizycznego:

- tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska szkolnego
- wyrabianie nawyków prozdrowotnych
- nauka właściwego organizowania i gospodarowania czasem wolnym
- uświadamianie korzyści z ruchowej aktywności
- ukazywanie zagrożeń - uzależnienia, przemoc, choroby-i ich konsekwencji
- wspieranie uczniów wchodzących w okres dorastania w pokonywaniu różnych trudności, poszukiwaniu odpowiedzi na nurtujące ich pytania
- organizowanie szkolnych i międzyszkolnych rozgrywek sportowych
- gry i zabawy ruchowe na świeżym powietrzu jak i na zajęciach świetlicowych
- dbałość o właściwe nawyki żywieniowe oraz higieniczne
- spotkania, pogadanki z pielęgniarką,
- promowanie oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych i pozalekcyjnych, jako alternatywy dla zachowań ryzykownych
- wdrażanie do odpowiedzialnych wyborów i decyzji pod kątem wpływu zdrowia na przyszłe decyzje życiowe.

Wspieranie rozwoju duchowego:

- wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym wartości ważnych dla społeczności

szkolnej

- uczenie hierarchizacji wartości
- kształtowanie umiejętności odróżniania dobra i zła
- uczenie postawy szanowania godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób
- upowszechnianie wiedzy na temat obowiązujących w szkole norm i wartości
- budzenie odpowiedzialności za osobisty rozwój
- kształtowanie postaw moralnych i wskazywanie pozytywnych wzorców postępowania
- uczenie właściwego pojęcia tolerancji, odwagi w reagowaniu na niesprawiedliwość, krzywdę drugiego człowieka, agresję i przemoc
- kształtowanie myślenia refleksyjnego
- kształtowanie zdolności wykorzystywania w sposób twórczy swych doświadczeń
- wdrażanie do odpowiedzialnych wyborów i decyzji
- kształtowanie postawy odwagi w wyznawanych wartościach i postawach moralnych.

Wspieranie ucznia w w/w sferach odbywa się z trakcie bieżącej pracy uczniem, na lekcjach przedmiotowych, godzinach wychowawczych, zajęciach pozalekcyjnych, konkursach, uroczystościach, indywidualnych rozmowach, wycieczkach, spotkaniach, warsztatach, konsultacjach jak również poprzez różne formy i metody pracy.

IX. Diagnoza potrzeb i zasobów szkolnych.

Program wychowawczo-profilaktyczny jest opracowany na podstawie diagnozy zasobów szkolnych, potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, określone zostały czynniki ryzyka i czynniki chroniące.

1. Zasoby ludzkie:

- dyrekcja szkoły monitorująca pracę dydaktyczną, opiekuńczą oraz wychowawczo-profilaktyczną i współpracująca z rodzicami oraz instytucjami wspomagającymi pracę szkoły
- wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna, posiadająca wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu klas integracyjnych oraz pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.
- specjaliści szkolni tj. pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog, terapeuci pedagogiczni, logopedzi, neurologopeda, doradcy zawodowi, tyflopadaagog, surdopadaagog, specjaliści do pracy z uczniami z autyzmem w tym Zespołem Aspergera, terapeuta integracji sensorycznej
- pielęgniarka szkolna prowadząca profilaktykę zdrowotną
- opieka świetlicy.

2. Zasoby materialne:

- monitoring szkolny- poszerzony dzięki zaangażowaniu rodziców o szkolne toalety
- portiernia dbająca o bezpieczeństwo uczniów i osoby przebywające na terenie szkoły
- infrastruktura dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych tj. podjazdy, toaleta, winda
- zasoby biblioteki szkolnej i kącik relaksu
- internetowe centrum informacji multimedialnej
- przestronne, jasne korytarze szkolne
- sale do edukacji wczesnoszkolnej urządzone dla potrzeb nauczania zintegrowanego posiadające kąciaki do relaksacji i zabawy
- klasopracownie na nauki przedmiotów ścisłych
- sala do zajęć, terapii integracji sensorycznej SI
- zielona, przyrodnicza pracownia Boguszowicka Oaza
- szafki szkolne dla każdego ucznia, szatnie sportowe
- szkolna izba regionalna

- wyposażone sale do zajęć specjalistycznych
- pełnowymiarowa sala gimnastyczna
- wyremontowane i oświetlone boisko
- siłownia
- poidelka
- stołówka szkolna
- aula szkolna, w której toczy się życie kulturalne szkoły
- szkolny radiowęzeł
- sklepik szkolny
- salki wyciszająco – relaksacyjne.

3. Wartości ważne dla społeczności szkolnej.

Wartości są przewodnikami życia osobowego i społecznego. Nasza szkoła, w której funkcjonują oddziały integracyjne pielęgnuje i rozbudza wśród wszystkich członków wspólnoty szkolnej wartości, które zostały wskazane w ramach prowadzonych działań diagnostycznych i są wspólne dla uczniów, rodziców, nauczycieli tj.: bezpieczeństwo, szacunek, zdrowie psychiczne, fizyczne, akceptacja, sprawiedliwość, współpraca, dobre relacje, zaufanie, uczciwość, , dobro, odpowiedzialność oraz pasja

4. Diagnoza środowiska szkolnego w tym czynników ryzyka i czynników chroniących oraz zadania na rok szkolny 2025/2026.

Środowisko szkolne jest corocznie i systematycznie diagnozowane, a informacje dotyczące rozwoju i funkcjonowania uczniów uzyskiwane są poprzez:

- obserwację pedagogiczną, psychologiczną środowiska szkolnego w czasie zajęć lekcyjnych, przerw, imprez uroczystości i wycieczek szkolnych
- obserwacji uczniów w czasie zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych, przerw, imprez uroczystości i wycieczek szkolnych
- analizę dokumentacji szkolnej w tym pedagoga tj. informacji z dziennika elektronicznego, analizę opinii, orzeczeń, orzeczeń sądu i innych dokumentów dotyczących ucznia,
- analizę osiągnięć edukacyjnych oraz frekwencji uczniów
- informacje od wychowawców, od nauczycieli dotyczące funkcjonowania uczniów
- informacje od uczniów, rodziców/opiekunów
- badań ankietowych dla uczniów, rodziców i nauczycieli
- uwagi i informacje wszystkich pracowników szkoły
- opinii członków samorządu uczniowskiego
- informacje z instytucji wspierających szkołę

dane z działań analizy sytuacji wychowawczo-profilaktycznej za zeszły rok szkolny

Badaniami ankietowymi objęto:

- uczniów klas IV-VIII, odpowiedzi udzieliło 128 oraz wszyscy chętni w kolejnym
- rodziców I-VIII spośród, których odpowiedzi udzieliło 186 oraz w drugim badaniu 86
- kadrę pedagogiczną odpowiedzi udzieliło 60 a w drugim badaniu 49

W planowaniu pracy wychowawczo-profilaktycznej uwzględnione zostaną również wnioski z ewaluacji działań w roku 2024/2025.

Obszar- bezpieczeństwo i klimat szkolny.

Na pytanie : Czy przebywając w szkole czułeś/łaś się bezpiecznie:

60 uczniów wskazało odpowiedź, że tak

47 raczej tak

3 raczej nie

2 nie

11 czasami tak, a czasami nie

5 nie wiem

Na pytanie: Czy podczas drogi do szkoły lub wracając z niej czułeś/łaś się bezpiecznie?

64 tak

48 raczej tak

1 raczej nie

1 nie

14 nie zastanawiałem/łam się nad tym

Z początkiem kolejnego roku szkolnego większość uczniów deklaruje, że czuje się w szkole dobrze lub bardzo dobrze. Znaczna część ocenia swoje samopoczucie jako dobre i przeciętne, natomiast niewielka grupa uczniów przyznaje, że chodzi do szkoły niechętnie i doświadcza tam negatywnych emocji.

Na podstawie przeprowadzonych działań diagnostycznych wynika, że uczniowie w zdecydowanej większości czują się w szkole jak i w drodze do lub z niej bezpiecznie.

Rodzice/opiekunowie są również w zdecydowanej większości zadowoleni z poziomu bezpieczeństwa (87 odp. tak, 84 odp. raczej tak, 11 rodziców wskazało odpowiedź raczej nie i 4 wskazało odpowiedź nie).

Rodzice/opiekunowie są również w zdecydowanej większości zadowoleni kontaktu z szkołą oraz reagowania na pojawiające się bieżące potrzeby.

Na pytania: Czy są Państwo zadowoleni ze współpracy z kadrą pedagogiczną naszej szkoły rodzice udzielili następujących odpowiedzi:

73 wskazało, że tak

89 wskazało, że raczej tak

12 wskazało, że raczej nie

12 wskazań na nie

Zadowolająca współpraca domu rodzinnego ze szkołą jest istotnym czynnikiem mającym wpływ na budowanie bezpiecznej przestrzeni szkolnej dla uczniów.

Kadra pedagogiczna uznaje atmosferę szkolną jako przyjazną. Zarówno wychowawcy, nauczyciele, specjaliści potwierdzają zgodnie, że w szkoła w ich odczuciu podejmuje starania i jest miejscem bezpiecznym, przyjaznym dla uczniów. Kadra pedagogiczna wskazała na pozytywną współpracę z rodzicami/opiekunami w budowaniu wspólnej bezpiecznej szkolnej przestrzeni – dla 49 osób poziom zadowolający, dla 5 osób współpraca nie jest zadowolająca, a dla 6 osób jest zadowolająca zależnie od sytuacji.

Obszar – dobrostan, samopoczucie , relacje.

Uczniowie na pytanie: Jestem zadowolona/ny ? / uczniowie mogli zaznaczyć kilka odpowiedzi/

52 uczniów wskazało, że są zadowoleni ze swojego życia

60 wskazało z relacji z rodzicami

51 wskazało z relacji z rówieśnikami

50 wskazało ze zdrowia

33 wskazało z nauki

50 wskazało na szkolny klimat, atmosferę

45 wskazało na zadowolenie z relacji z nauczycielami

50 wskazało na poczucie bezpieczeństwa

32 wskazało zadowolenie ze swojego wyglądu

45 wskazało możliwość rozwoju swoich zainteresowań

Inne: 1 uczeń wskazał, że nie ma poczucia zadowolenia

Na stwierdzenie brzmiące i podsumowujące poprzedni rok szkolny: Uważam, że mam dobre relacje z koleżankami i kolegami uczniowie wskazali następujące odpowiedzi: 62 uczniów potwierdziło, że tak, 54 wskazało, że raczej tak, 4 wskazało, 8 wskazało nie, natomiast 4 wskazało odpowiedź nie wiem.

Z początkiem nowego roku szkolnego z analizy psychologicznej wynika, że większość uczniów ocenia swoje samopoczucie w ostatnim czasie jako dobre lub bardzo dobre. Część uczniów uznaje je za przeciętne, a mniejsza grupa zauważa u siebie spadek nastroju. To może wskazywać na trudności emocjonalne, które pojawiają się niezależnie od sytuacji szkolnej i warto im się przyglądać. Większość uczniów czuje się akceptowana przez swoich kolegów i koleżanki z klasy. Część uczniów doświadcza tej akceptacji tylko od czasu do czasu, a pewna – choć niezbyt liczna – grupa uczniów czuje się rzadko lub nigdy akceptowana przez innych.

Rodzice na pytanie: Czy uważają Państwo, że Wasze dzieci prowadzą zdrowy styl życia udzielili następujących odpowiedzi:

42 rodziców wskazało, że tak

87 rodziców wskazało raczej tak

25 wskazało raczej nie

10 wskazało, że nie

22 rodziców wskazało odpowiedź trudno powiedzieć jednoznacznie

Z doświadczeń współpracy z rodzicami/opiekunami wyłania się obraz rodzica, który stara się mieć pozytywne relacje ze swoim dzieckiem, jednak zmagają się czasami z poczuciem braku cierpliwości, bezsilności i strachu o dalsze funkcjonowanie swojego dziecka.

Obszar: zagrożenia, zauważalne trudności i zagrożenia.

Uczniowie na pytanie: Jakie mogą być według Ciebie przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole ? wskazali / mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź/

39 uczniów wskazało na wykluczanie z grupy

50 wskazało, że wyśmiewanie, obrażanie
12 groźby, zastraszanie
46 wulgaryzmy
43 stres związany z nauką
23 postawa nauczyciela
38 popychanie, szarpanie
5 papierosy/e-papierosy
21 zabieranie i niszczenie osobistych rzeczy
5 inne używki
42 nic mnie nie niepokoi, czuję się dobrze w szkole
Inne: faworyzowanie innych przez uczniów czy nauczycieli, postawa co niektórych nauczycieli

Z początkiem nowego roku szkolnego również z analizy psychologicznej wynika, że stres związany z nauką, sprawdzianami czy codziennymi obowiązkami szkolnymi towarzyszy większości uczniów. Tylko nieliczni uczniowie twierdzą, że niemal nigdy się nie stresują. Najczęstsze odpowiedzi wskazują, że uczniowie doświadczają stresu czasami lub często, a spora grupa odczuwa go bardzo często. To pokazuje, że presja szkolna może być dla wielu uczniów realnym wyzwaniem już na samym starcie nowego roku szkolnego. Ważnym zatem aspektem pracy będzie promowanie zdrowego podejścia do nauki i radzenia sobie ze stresem,

Rodzice/opiekunowie na pytanie: Zaistnienia, jakich okoliczności /zdarzeń na terenie szkoły obawiają się Państwo najbardziej?

93 osoby obawiają się wykluczania z grupy
81 wyzwisk, obrażania
78 wulgarności
59 zaczepki prowokacyjnych
86 braku reakcji oraz pomocy ze strony koleżanek/kolegów
56 agresji fizycznej, popychania
38 braku reakcji oraz pomocy ze strony dyrekcji i kadry pedagogicznej
36 substancji psychotropowych i innych używek
32 niszczenia, zabierania własności
89 nie mam większych obaw, ufam dyrekcji i kadrze pedagogicznej
inne - brak

Rodzice na pytanie: Czy Państwa dziecko ma świadomość zagrożeń związanych z używaniem środków psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych? wskazali 26 odp. tak, 26 odp. raczej tak, 16 odp. ma adekwatnie do wieku uczy się w kl. I-III, 8 odp. raczej nie oraz 9 odp. nie wiem.

Rodzice na pytanie: Czy w Państwa odczuciu dziecko spędza bezpieczną ilość czasu w przestrzeni internetowej? wskazali 18 odp. , że tak, 37 odp. raczej tak, 16 odp. raczej nie, odp. nie wiem 7, odp. nie 2 oraz nie mam dokładnej wiedzy ile to jest bezpieczne wskazało 6 rodziców.

W badaniu ankietowym rodzice następująco wskazali, że ich dziecko doświadczyło lub było świadkiem przemocy rówieśniczej na terenie szkoły: 21 odp. , że rzadki, 15 odp. tak, czasami odp. 15 a 37, że nie.

Zdaniem nauczycieli do najczęściej występujących problemów, które powinny znaleźć oddziaływanie w pracy wychowawczo-profilaktycznej:

28 wskazało brak szacunku do innych uczniów

23 brak szacunku do nauczycieli

34 łamanie szkolnego regulaminu

38 wyzwiska, obrażanie słowne

37 brak systematyczności w nauce

34 słaba motywacja do nauki

21 wykluczanie z grupy

12 niska frekwencja uczniów

20 korzystanie z telefonów komórkowych

1 palenie papierosów/ e-papierosów

0 narkotyki/dopalacze i inne używki

6 gnębienie słabszych

29 wulgaryzmy

22 niszczenie mienia szkolnego

15 brak konsekwencji wśród nauczycieli

Inne – brak wskazań

Obszar – wsparcie i poszukiwanie pomocy.

Uczniowie w badaniu ankietowym na pytanie: Jeśli potrzebujesz pomocy, to wiesz do kogo możesz się zwrócić o pomoc?

61 uczniów wskazało odpowiedź, że tak wiem

49 raczej tak

2 wskazało odpowiedź nie

16 uczniów wskazało odpowiedź, że w razie konieczności dopytam

Z prowadzonych obserwacji i rozmów z uczniami wynika, że większość uczniów uważa, że w większym lub mniejszym stopniu potrafi poradzić sobie z trudnościami, jednak jest część, która nie ma co do tego pewności. Pojawia się też niewielka grupa uczniów, którzy nie wierzą w swoje możliwości. To może świadczyć o niskim poczuciu własnej wartości lub braku wiary w siebie.

Wśród kadry pedagogicznej na pytanie: Czy uczniowie zwracali się do Państwa po wsparcie, pomoc? uzyskano następujące wyniki 33 nauczycieli wskazało, że tak, 7 wskazało , że nie natomiast 20 wskazało, że uczniowie w ich odczuciu czasami zwracali się o pomoc.

Obszar - mocne strony szkoły oraz umiejętności ważne w odczuciu rodziców/opiekunów.

Do mocnych stron szkoły nauczyciele zaliczają:

49 nauczycieli wskazało bezpieczny i przyjazny klimat

- 46 wykwalifikowana i przyjazna kadra pedagogiczna
- 33 indywidualne podejście do każdego ucznia
- 39 dostosowania dla uczniów niepełnosprawnych
- 25 możliwość rozwoju zainteresowań przez uczniów
- 20 budynek szkoły i zasoby
- 21 zajęcia pozalekcyjne
- 29 niska skala zagrożeń (alkohol/narkotyki)
- 42 umiejscowienie budynku szkoły z dala od centrum miasta
- 32 zwracanie szczególnej uwagi na poszanowanie norm, wartości

Rodzice /opiekunowie w badaniu ankietowym wskazali jakie umiejętności w ich odczuciu są ważne dla dziecka w jego dalszej nauce i pracy?

- 56 umiejętność twórczego rozwiązywania problemów
- 50 systematyczne dbanie o swoje zdrowie
- 55 przyjmowanie odpowiedzialności za swoje postępowanie
- 39 rozwiązywanie konfliktów w sposób bezpieczny i konstruktywny
- 61 współdziałanie w zespole/grupie
- 31 działanie i funkcjonowanie w oparciu o obowiązujące normy, zasady
- 27 przyjmowanie odpowiedzialności za swoją dalszą naukę
- 35 posługiwanie się językiem obcym
- 43 motywacja do rozwijania własnych zainteresowań, odkrywania pasji

Obszar – priorytety w pracy wychowawczej i profilaktycznej.

Rodzice/opiekunowie w badaniu ankietowym wskazali następujące priorytety w pracy wychowawczo-profilaktycznej i budowaniu bezpiecznego środowiska szkolnego:

praca w obszarze zagrożeń związanych z przestrzenią internetową, bezpieczeństwem, dobrostanem psychofizycznym, poprawą komunikacji, realizacją czasu na godzinach wychowawczych, funkcjonowaniem i działaniami podejmowanymi w klasach integracyjnych, zwracaniem uwagi na kulturę osobistą, słownictwo oraz wzajemny szacunek.

Kadra pedagogiczna wskazała następujące priorytety w pracy wychowawczej i profilaktycznej na rok szkolny 2025/2026: dalsze wzmacnianie klimatu szkolnego, profilaktyka prozdrowotna i z obszaru ryzykownych zachowań (używków, dobrostan psychiczny, radzenie ze stresem), dbanie o całościowy dobrostan uczniów, integracja zespołów klasowych, przeciwdziałanie przemocy, hejtowi i wykluczeniu, ważność norm i zasad w tym empatii i tolerancji, wzmacnianie współpracy z rodzicami, praca w obszarze poprawy komunikacji, edukowanie i informowanie na temat możliwych form wsparcia szkolnego i pozaszkolnego.

Z prowadzonych wszystkich działań diagnostycznych, uwzględniających głos uczniów, rodziców i nauczycieli wyłaniają się następujące czynniki ryzyka i czynniki chroniące.

Czynniki ryzyka	Czynniki chroniące
– brak poczucia bezpieczeństwa – brak wsparcia ze strony najbliższych – brak akceptacji rówieśniczej – kryzysy rodzinne – niewłaściwe postawy rodzicielskie m.in brak zainteresowania sprawami dziecka – naśladowanie niewłaściwych wzorców rówieśniczych – brak umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów – podatność na wpływy – brak zainteresowań – sytuacje losowe – brak umiejętności radzenia sobie ze stresem, problemami – brak wiedzy na temat możliwości uzyskania wsparcia i pomocy – wykluczenie rówieśnicze – niska samoocena lub zawyżona samoocena – niepełna lub rozbita rodzina – choroby w rodzinie, śmierć bliskiej osoby – brak współpracy rodziców/opiekunów ze szkołą – uzależnienia w rodzinie	– wspierający rodzice, zainteresowani dzieckiem – poczucie bezpieczeństwa – życzliwi, wspierający nauczyciele, dobry klimat – jasno sprecyzowane normy postępowania – monitoring szkolny – prawidłowe wzorce dbania o swoje zdrowie psychiczne i fizyczne – prawidłowe relacje w klasie – adekwatna samoocena, wiara w swoje możliwości – umiejętność korzystania z różnych form wsparcia – rzetelna wiedza na temat różnych zagrożeń i konsekwencji – zaangażowanie w życie społeczne i klasowe budujące wspólnotę szkolną – radzenie sobie ze stresem – ważność zasad moralnych i etycznych w codziennym życiu – właściwe postawy rodzicielskie – zainteresowania i pasje, zajęcia pozalekcyjne, – konsekwentne reagowanie na niewłaściwe zachowania uczniów

W wyniku wszystkich wdrożonych działań diagnostycznych wyodrębniono następujące problemy i zagrożenia: lekceważenie obowiązków szkolnych, absencja, przypadki agresji fizycznej i werbalnej tj. ośmieszanie, wyzywanie, wykluczanie rówieśnicze, brak reakcji oraz pomocy ze strony koleżanek/kolegów, popychanie, prowokacje, zaczepki słowne, stres związany z nauką i w odczuciu uczniów czasami z postawą nauczyciela, łamanie szkolnego regulaminu dotyczącego gł. używania na terenie szkoły telefonu, brak szacunku do nauczycieli i kolegów, niszczenie mienia szkolnego, nieadekwatne odreagowywanie emocjonalne do sytuacji, obniżenie motywacji do nauki, niewydolność wychowawcza, kryzysy rodzinne, brak dyscypliny na lekcjach, rezygnacja z proponowanego wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W ramach zadań wychowawczo-profilaktycznych wynikających z prowadzonych różnorodnych działań diagnostycznych do systematycznej dalszej obserwacji i wsparcia wykazano uczniów w konkretnych zespołach klasowych tj. uczniów mających trudności

emocjonalne, edukacyjne, naruszających regulamin szkolny, przejawiających trudności w funkcjonowaniu i adaptacji szkolnej (trudności w relacjach) uczniów objętych nadzorem kuratorskim, opieką OPS-u, uczniów po zamknięciu procedury Niebieskiej Karty, uczniów z doświadczeniem migracji, a także dołączających danego zespołu wraz z rozpoczynającym się rokiem szkolnym lub w jego trakcie.

W naszych działaniach stosujemy **profilaktykę uniwersalną, skierowaną do wszystkich członków społeczności szkolnej**, a jeśli zaistnieje potrzeba to również wskazującą oraz selektywną do wybranych grup uczniów, po wcześniejszej diagnozie problemów i zagrożeń.

Prowadzone działania diagnostyczne nie wykazały ujawnionych, niepokojących sygnałów na terenie szkoły, które wymagałyby stosowania działań w zakresie profilaktyki wskazującej.

Zadania do pracy wychowawczo-profilaktycznej na rok szkolny 2025/2026:

- wzmacnianie bezpiecznego i przyjaznego klimatu szkolnego dla całej społeczności
- wzmacnianie warunków i możliwości do wszechstronnego rozwoju dla każdego ucznia społeczności szkolnej
- poszerzenie wiedzy rodziców/opiekunów, kadry na temat prawidłowości rozwoju psychofizycznego i rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, używek
- rozwijanie działań wspierających dobrostan psychiczny uczniów i monitorowanie
- rozwijanie działań wspierających dobrostan fizyczny uczniów i monitorowanie
- kształtowanie u uczniów i rodziców postaw akceptacji, tolerancji i empatii,
- wzmacnianie relacji rówieśniczych i integracji w klasach
- promowanie zdrowego podejścia do nauki i radzenia sobie ze stresem, z trudnymi emocjami
- zwiększenie uważności na reakcje emocjonalne i sprawy poruszane przez uczniów,
- dbanie o kulturę słowa języka i wzajemny szacunek
- systematyczna obserwacja pedagogiczno-psychologiczna całego środowiska szkolnego i wzajemna współpraca
- profilaktyka z obszaru ryzykownych zachowań w przestrzeni internetowej
- działania w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych w tym związanych z używaniem różnych środków odurzających, substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych), paleniem papierosów/e-papierosów
- systematyczne monitorowanie obecności uczniów na zajęciach
- rozwijanie znajomości zasad ruchu drogowego
- ścisła współpraca z rodzicami uczniów oraz wspieranie rodziców w obrębie pojawiających się potrzeb czy trudności
- edukacja w obszarze bezpiecznych, alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego w tym promowanie idei wolontariatu
- wzmacnianie czynników chroniących
- udostępnienie informacji o ofercie możliwej pomocy specjalistycznej
- systematyczna współpraca z instytucjami wspierającymi działania szkoły w obszarze wychowania i profilaktyki.

Zarówno nauczyciele, rodzice jak i uczniowie za cel nadrzędny stawiają bezpieczeństwo, przyjazną i życzliwą atmosferę, dzięki której młody człowiek będzie prawidłowo się rozwijał i osiągał w szkole sukcesy na miarę swoich możliwości.

Szczególnie ważnym celem będzie zapobieganie i reagowanie na wszelkie przejawy, formy wykluczenia, agresji oraz przemocy poprzez:

- ❖ reagowanie całej społeczności szkolnej zgodnie z wdrożonymi Standardami Ochrony Małoletnich
- ❖ kontynuowanie działań interwencji w systemie RESQL tj. innowacyjnego systemu wspierającego szkołę w rozwiązywaniu problemów przemocy rówieśniczej,
- ❖ edukowanie w zakresie radzenia sobie ze stresem i pojawiającymi się trudnościami
- ❖ systematyczne edukowanie, informowanie i przypominanie o możliwych formach różnorodnego wsparcia zarówno szkolnego, jak pozaszkolnych.

Program nadal będzie realizował model wspierania ucznia w sferach rozwojowych: intelektualnej, duchowej, społecznej, psychicznej i fizycznej. Praca wychowawczo-profilaktyczna odbywać się będzie w czterech obszarach:

- edukacja zdrowotna - zdrowie, rozwój psychofizyczny
- kultura - wartości i normy zachowań
- relacje - postawy społeczne
- bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych, sytuacji problemowych, kryzysowych.

Formy realizacji zadań wychowawczo-profilaktycznych realizowane będą poprzez działania związane z funkcjonowaniem szkoły we współpracy również z instytucjami wspierającymi szkołę:

- godziny wychowawcze, lekcje edukacji wczesnoszkolnej i przedmiotowe,
- dostosowanie warunków i wymagań edukacyjnych,
- apele, audycje, akademie,
- konkursy, organizowanie różnorodnych akcji,
- udział w turniejach, grach, mistrzostwach sportowych
- działalność samorządu szkolnego,
- działania świetlicowe,
- wycieczki, zajęcia w terenie,
- pogadanki, referaty, zabawy, broszury, prezentacje
- realizacje projektów
- wsparcie specjalistów w tym również pozaszkolnych i we współpracy z instytucjami
- zajęcia z zapraszanymi gośćmi z różnych obszarów tematycznych
- reagowaniem według obowiązujących w szkole procedur.

Zarówno nauczyciele, rodzice jak i uczniowie za cel nadrzędny stawiają bezpieczeństwo, przyjazną i życzliwą atmosferę, dzięki której młody człowiek będzie prawidłowo się rozwijał i osiągał w szkole sukcesy na miarę swoich możliwości.

Wychowawcy na podstawie ogólnego programu i planu wychowawczo-profilaktycznego szkoły i przy wsparciu specjalistów szkolnych opracują klasowy plan /tematykę uwzględniając w nim potrzeby zespołu, sfery rozwojowe, a także cztery w/w obszary. Wychowawca klasy na potrzeby danego zespołu dokonuje ewaluacji swojego programu, ze szczególnym uwzględnieniem aktualnych potrzeb uczniów.

X. Plan działań wychowawczo-profilaktycznych.

Działania wychowawczo-profilaktyczne będą kierowane do uczniów równoległe z ich kształceniem-przekazywaniem wiedzy m.in. podczas zajęć z edukacyjnych, z wychowawcą jak również w trakcie realizacji treści przedmiotów i innych działań odbywających się na terenie szkoły i poza. Prowadzone działania wychowawczo-profilaktyczne w szkole są dostosowywane do rozwoju i możliwości psychofizycznych uczniów, uwzględniają realizację działań zawartych w dokumencie-kalendarz imprez szkolnych.

Edukacja zdrowotna-- zdrowie, rozwój psychofizyczny.			
Zadania	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin
➤ Kształtowanie postaw prozdrowotnych i zdrowego stylu życia tj.: • <u>ukazywanie uczniom zdrowia i poczucia sensu życia, jako jednej z najważniejszej wartości w życiu</u> • ukazywanie czynników wpływających pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie • wdrażanie do dbania o prawidłową postawę • wyrabianie nawyków higienicznych, jako warunku dobrego samopoczucia • rozwijanie dbałości o higienę osobistą i otoczenia, postawę ciała • kształtowanie szacunku do swojego ciała • dostarczanie i ugruntowanie wiedzy z zakresu zdrowego żywienia i zdrowych nawyków • uświadamianie korzyści płynących z aktywności fizycznej • dostarczanie wiedzy o mechanizmach rozwojowych wieku dorastania	• godziny wychowawcze/ edukacja wczesnoszkolna • realizacja SOM • lekcje przedmiotowe - przyroda, biologia, w-f, chemia, wdż, edb, edukacja zdrowotna • dostosowanie warunków tj. ławek i krzeseł do wzrostu • dni sportu, konkursy, turnieje • pogadanki, referaty, zabawy • broszury, projekty, prezentacje • apele, audycje, konkursy • wycieczki tematyczne, zajęcia w terenie, • turnieje, rozgrywki sportowe • zajęcia z pielęgniarką szkolną, pedagogami /psychologiem • zajęcia z zaproszonymi gośćmi np. dietetykiem, lekarzem • warsztaty ze zdrowego żywienia • funkcjonowanie sklepiku szkolnego ze zdrowymi produktami oraz instalacji poidełek do picia wody • program Szkoła Promująca Zdrowie	wychowawcy nauczyciele przyrody, biologii pielęgniarka szkolna specjaliści szkolni oraz zaproszeni goście, specjaliści tj. ratownicy medyczni, lekarze i inne służby	bieżący rok szkolny zgodnie z kalendarzem wydarzeń szkolnych

• dostarczanie wiedzy i uświadomienie zagrożeń związanych z używaniem nikotyny, alkoholu, leków, narkotyków, środków psychotropowych w tym dopalaczy • szerzenie oświaty zdrowotnej w zakresie zaburzeń odżywiania, otyłość, niedowaga • dostarczenie wiedzy o zagrożeniach i właściwym zachowaniu w obliczu zagrożeń, szukanie wsparcia i pomocy. ➤ Prowadzenie działań promujących i chroniących zdrowie psychiczne tj.: • budowanie i wzmacnianie równowagi i harmonii psychicznej uczniów poprzez uczenie najważniejszych umiejętności psychologicznych i społecznych w tym: konstruktywnego radzenia sobie z emocjami i stresem, umiejętnościami pokonywania trudności i poszukiwania pomocy, rozwiązywania konfliktów, przewidywania konsekwencji własnych decyzji • podnoszenie samooceny, budowania poczucia wartości uczniów poprzez odkrywanie potencjału osobowego w tym dostarczanie okazji do rozwijania zainteresowań, uzdolnień i przeżycia sukcesu, a tym samym nadawania poczucia sensu życia i chęci działania. • uświadamianie znaczenia dla dobrego samopoczucia dobrych relacji interpersonalnych oraz wspieranie w ich budowaniu • kształcenie zachowań asertywnych.	• udział w programie „Owoce w szkole”, „Szkłanka mleka” • konkursy, akcje promujące zdrowie zasoby biblioteki • numery alarmowe, instytucje -gazetki, • zajęcia, spotkania ze specjalistami Poradnia PP, dzielnicowy itp. • prezentacje, filmy ukazujące wartość udzielania pierwszej pomocy • zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem odpowiednio do rozpoznanych potrzeb uczniów • obserwacja uczniów, opis, analiza funkcjonowania • postępowanie zgodnie procedurami reagowania • udzielanie pomocy w stanach kryzysu psychicznego, jak i sytuacjach nagłych (w tym ryzykownych zachowań związanych ze sferą psychiczną w tym zagrożeniem zachowaniami suicydalnymi - włączenie specjalistycznej pomocy i odpowiednich instytucji i służb) • oferta zajęć pozalekcyjnych • propagowanie idei wolontariatu • działania modelujące tj. scenki pierwszą pomoc • zasady fair-play w czasie zabaw, realizacji projektów		
---	---	--	--

➤ Wyrabianie właściwych nawyków dotyczących spędzania czasu wolnego tj.: • właściwego gospodarowania czasem • podejmowania pozytywnej aktywności służącej zaspokojeniu ważnych dla rozwoju potrzeb tj. podniesienie samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej. ➤ Kształtowanie postawy dbałości o zdrowie innych: • uwrażliwianie na zachowanie bezpieczeństwa swojego i innych podczas gier, zabaw, wycieczek • rozwijanie wytrwałości i zachowania zasad zdrowej rywalizacji, poczucia sprawiedliwości • kształtowanie gotowości i rozwijanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach • rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego, refleksyjnego. ➤ Wspieranie rozwoju intelektualnego: • ukazywanie wartości wiedzy, jako podstawy rozwoju • stymulowanie procesów poznawczych • przyswajanie wiadomości zgodnych z podstawą programową na danym etapie edukacyjnym • rozwijanie ciekawości poznawczej, kreatywności • rozwijanie i wspomaganie wytrwałości, obowiązkowości • wzmacnianie motywacji do podejmowania wysiłku	• objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów ze specjalnymi potrzebami • realizacja programu nauczania szanująca godność uczniów, ich naturalne, indywidualne tempo rozwoju, wspierająca indywidualność, oryginalność, wzmacniająca poczucie wartości • metody polisensoryczne, aktywizujące • przekazywanie wiedzy przez zabawę, obserwację zjawisk, doświadczania • docenianie i nagradzanie aktywności kreatywności • uroczyste wręczanie dyplomów, nagród i pochwał na akademiach i apelach szkolnych • akademie tematyczne • rozwijanie myślenia przyczynowo-skutkowego, refleksyjnego- akcje zbierania baterii, makulatury, książek itp. • obchody Dnia Ziemi • udział w akcji "Sprzątanie Świata • realizacja tematycznych innowacji • modelowanie przykładem		
--	---	--	--

• ukierunkowywanie na osiągnięcie wyznaczonych celów ➤ Kształtowanie postawy proekologicznej, jako troski o środowisko i własne zdrowie. • uczenie dostrzegania związków z pomiędzy stanem środowiska a jakością życia • tworzenie środowiska sprzyjającego zdrowiu • uświadomienie odpowiedzialności za stan środowiska w najbliższym otoczeniu • uświadomienie znaczenia i piękna otaczającego środowiska naturalnego • kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego • rozbudzanie aktywności dbania o środowisko • rozwijanie zainteresowania ekologią • rozpoznawanie zagrożeń cywilizacyjnych oraz kształtowanie postaw proekologicznych • kształtowanie umiejętności dostrzegania i analizowania zjawisk i zagrożeń oraz adekwatne na nie reagowanie • kształtowanie emocjonalnego, pozytywnego stosunku do środowiska.			
--	--	--	--

Kultura. Wartości, normy wzory zachowań.			
Zadania	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin
➤ Kształtowanie osobowości uczniów poprzez: - ukazywanie świata wartości w tym ważnych dla społeczności szkolnej - wspieranie uczniów w budowaniu własnych, lecz właściwych struktur hierarchicznych akceptowanych społecznie -wspieranie w podejmowaniu wysiłku na rzecz ich urzeczywistniania ➤ Kształtowanie kultury języka ojczystego oraz prawidłowych postaw moralnych. ➤ Rozwijanie kompetencji czytelniczych, jako ważnego aspektu rozwoju osobowościowego uczniów ➤ Uwrażliwianie na kwestie moralne tj. godność osobistą, dobro, uczciwość, poszukiwanie prawdy, sprawiedliwe traktowanie, właściwe wzory postępowania. ➤ Kształtowanie kultury osobistej oraz budowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych. ➤ Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności uniwersalnych ➤ Wspieranie uczniów w rozwoju własnego potencjału osobowościowego poprzez korzystanie z dóbr kultury oraz odkrywanie własnych zainteresowań, pasji i uzdolnień.	• Godziny wychowawcze/ edukacja wczesnoszkolna/lekcje przedmiotowe • Realizacja SOM • Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka • regulaminy szkolne, kontrakty klasowe • spotkania z ciekawymi ludźmi, innej narodowości • prowadzenie kroniki szkolnej • projekty, prezentacje, audycje • uroczystości o charakterze rocznicowym i patriotycznym • spotkania z przedstawicielami instytucji publicznych w czasie wycieczek • konkursy tematyczne • uroczyste akademie tematyczne • realizacja programu doradztwa zawodowego na dany rok szkolny • integrowanie dzieci i rodziców w obrębie klasy i szkoły • stwarzanie możliwości do angażowanie się w akcje lokalne, społeczne • wybór samorządu klasowego, szkolnego • ukazywanie, zachęcanie do udziału w akcjach, projektach na szczeblu lokalnym, krajowym i europejskim, globalnym	dyrektor wychowawcy nauczyciele, specjaliści pracownicy szkoły	bieżący rok szkolny ze szczególnym uwzględnieniem: <u>wrzesień:</u> -lekcje integrujące zespół klasowy, budowanie więzi <u>październik:</u> <u>Dzień Języków Obcych</u> zgodnie z kalendarzem wydarzeń szkolnych

➤ Kształtowanie poczucia przynależności do rodziny, społeczności klasowej i szkolnej. Kształtowanie postawy patriotycznej, obywatelskiej oraz więzi z regionem, krajem ojczystym poprzez: -budowanie poczucia przynależności do lokalnego środowiska, wspólnoty narodowej - kształtowanie emocjonalnego stosunku ucznia do dziejów regionalnych i ojczystych - kształtowanie kultury języka ojczystego -naukę i wzmacnianie szacunku do symboli, tradycji i świąt narodowych -kultywowanie tradycji śląskich i narodowych -ukazywanie piękna regionu i kraju -budzenie szacunku do lokalnych i narodowych miejsc pamięci -kształtowanie zasad kulturalnego zachowania -budowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych Kształtowanie postawy otwartości, tolerancji i szacunku dla dorobku innych kultur i tradycji	• prezentowanie wzorów osobowych postaci rzeczywistych oraz bohaterów literackich, historycznych i filmowych ukazywaniem pozytywnych wzorów i postaw • opis, pogadanka, wykład, filmy, praca z mapą, gazetki, wystawy • wycieczki do muzeów, miejsc pamięci • korzystanie z rekonstrukcji historycznych • pieśni patriotyczne, akademie • utwory literackie tj. obrazy, filmy o tematyce historyczno-patriotycznej • tworzenie przestrzeni do poznawania historii, tradycji, ludzi szczególnie zasłużonych, zabytków regionu swojej okolicy jak również narodu • najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami • tworzenie sytuacji wyzwalających emocjonalny związek z regionem, krajem ojczystym - spotkań, uroczystości, inscenizacji, wycieczek • zajęcia w szkolnej izbie regionalnej • wszystkie przedmioty (język ojczysty) • kontakt z dziełami literackimi, plastycznymi, muzycznymi • prezentowanie sylwetek wielkich Polaków (artystów, uczonych, polityków, żołnierzy) • Dzień Języków obcych • modelowanie przykładem		-
---	--	--	---

Relacje. Postawy społeczne			
Zadania	Formy / metody realizacji	Realizatorzy	Termin
➤ Kształtowanie umiejętności wypełniania ról społecznych tj. ucznia, członka społeczności szkolnej, rodziny, kraju. ➤ Kształtowanie postawy szacunku i tolerancji dla drugiego człowieka niezależnie od pochodzenia, rasy, religii, statusu materialnego, wieku, potencjału intelektualnego, wyglądu oraz respektowanie ich praw. ➤ Podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji i wykluczenia. ➤ Kształtowanie kompetencji społecznych: - poczucia przynależności do grupy -współpracy i odpowiedzialności za zbiorowość -rozwijanie samorządności -przygotowanie i rozwijanie umiejętności sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowań własnych i innych ludzi -uczenie zachowań asertywnych -rozwiązywania konfliktów z elementami negocjacji, mediacji -twórcze rozwiązywanie sytuacji problemowych - eksprcja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych. ➤ Kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, budowania i utrzymywania prawidłowych relacji międzyludzkich.	• zapoznanie z prawami i obowiązkami • akcje, konkursy integrujące zespół klasowy i społeczność szkolną • realizacja SOM • zapoznanie z prawami i obowiązkami wynikającymi z pełnienia ról-godzin wychowawcze, lekcje przedmiotowe, historia, wos, edukacja zdrowotna, edb, biologia, religia • realizacja edukacji włączającej • wycieczki tematyczne • zasoby szkolne/biblioteczne- materiały dotyczące zapobieganiu wykluczeniu i dyskryminacji • porady, konsultacje • Międzynarodowy Dzień Tolerancji • Kolorowe Dni Integracji • odwoływanie się do przykładów dnia codziennego, dzieł literackich, historycznych, tradycji rodzinnych, kulturowych • debaty, dyskusje, debaty, pogadanki • konkurs , gazetki, filmy • imprezy okolicznościowe (Dzień Matki, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Dziecka • Ogólnopolska Akcja „Prezent pod choinkę” • akcje charytatywne - propozycje dzieci	dyrektor wychowawcy nauczyciele specjaliści samorząd szkolny	bieżący rok szkolny ze szczególnym uwzględnienie m miesięcy: <u>wrzesień:</u> -zapoznanie z regulaminami i zasadami Życzliwości i Pozdrowień. - XI Międzynarodowy Dzień Tolerancji <u>grudzień:</u> zgodnie z kalendarzem wydarzeń szkolnych

➤ Kształtowanie postawy aktywności społecznej, altruistycznej. ➤ Rozwijanie empatii, wrażliwości i umiejętności podejmowania działań na rzecz innych Wyzwalanie chęci do podejmowania aktywności społecznej-promowanie idei wolontariatu. ➤ Uświadomienie i przestrzeganie praw dziecka w kontekście Konwencji o Prawach Dziecka: - zapoznanie i uświadamianie dzieciom ich praw i obowiązków. nauka akceptowania różnic i podobieństw między ludźmi, jako naturalnego społecznego zjawiska.	i młodzieży • Światowy Dzień Życzliwości i Pozdrowień • projektowanie sytuacji dydaktycznych wymagających współpracy uczniów klasie, w społeczności szkolnej • uroczystości klasowe i szkolne • wyjścia, wycieczki • konkursy szkolne i międzyszkolne • zawody, zabawy, spotkania tematyczne • realizacja na lekcjach projektów klasowych nt. samorządności i praw obywatelskich • modelowanie przykładem		
--	---	--	--

Bezpieczeństwo. Profilaktyka zachowań ryzykownych, sytuacji problemowych i kryzysowych.			
Zadania	Formy realizacji	Realizatorzy	Termin
➤ Dbanie o bezpieczeństwo uczniów i całego środowiska szkolnego. Kreowanie przyjaznego i wspierającego klimatu w szkole. ➤ Zapoznaczanie systematyczne przypominanie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach, w środkach komunikacji, w czasie podróżowania (wycieczki), przy nawiązywania znajomości oraz wypoczynku w okresach wolnych od nauki. ➤ Kształtowanie umiejętności zachowania się w sytuacji zagrożenia oraz sytuacjach	• utrzymywanie bezpiecznych oraz higienicznych warunków nauki, zabawy, wypoczynku i opieki • realizacja SOM • opracowanie i realizacja harmonogramu dyżurów nauczycielskich • monitoring • budowanie podmiotowych i życzliwych relacji nauczycieli z uczniami i rodzicami oraz pomiędzy uczniami • działania integracyjne zapobiegające stygmatyzacji i odrzuceniu • zajęcia opiekuńczo-światlicowe	Dyrekcja wychowawcy nauczyciele specjaliści pracownicy szkoły oraz podmioty wspierające: Specjalista ds. Nieletnich, dzielnicowy kuratorzy	bieżący rok szkolny ze szczególnym uwzględnieniem: <u>wrzesień:</u> -zapoznanie regulaminami pomieszczeń, pracowni <u>październik:</u>

kryzysowych. ➤ Dostarczenie informacji o zagrożeniach związanych z używaniem leków, tytoniu, e-papierosów, alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych, w tym „dopalaczy”, jak również skutkach zdrowotnych, społecznych i osobistych. ➤ Zapoznanie uczniów z konsekwencjami prawnymi i procedurami postępowania związanymi z środkami odurzającymi, psychotropowymi i nowymi substancjami psychoaktywnym oraz ryzykownymi zachowaniami w przestrzeni cyfrowej. ➤ Kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych. Wdrażanie uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów wynikających z korzystania z multimediiów, zasobów dostępnych w Internecie, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej, w tym nawiązywania i utrzymywania relacji opartych na wzajemnym szacunku z innymi użytkownikami w sieci. ➤ Przeciwdziałanie wszelkim przejawom agresji i przemocy. ➤ Wspieranie ucznia w sytuacjach problemowych, trudnych i	• zapoznanie uczniów i rodziców z zasadami bezpieczeństwa, regulaminami obowiązującymi na terenie szkoły, w klasopracowniach, korzystania ze sprzętu sportowego, bezpiecznej zabawy i w czasie ćwiczeń • zajęcia dotyczące zasad udzielania pierwszej pomocy • organizowanie próbnych alarmów z udziałem straży pożarnej lub policji • systematyczna obserwacja, codzienne zwracanie uwagi i dbanie o bezpieczeństwo uczniów podczas lekcji, przerw, zajęć pozalekcyjnych oraz wycieczek • postępowanie zgodnie z procedurami • broszury, informacje z instytucjami niosącymi wsparcie i pomoc współpraca z powołanymi do tego instytucjami, organizacjami m.in. Państwową Strażą Pożarną • godziny wychowawcze/edukacja wczesnoszkolna/lekcje przedmiotowe (edb, biologia, informatyka, wdż, w-f) • postępowanie zgodnie z procedurami dotyczącymi postępowania w przypadku łamania regulaminów, ryzykownych zachowaniach • zajęcia z pedagogiem/psychologiem zapobiegające wykluczeniu w społeczności klasowej, kształcącej umiejętność rozwiązywania konfliktów, trudnych	terapeuci, lekarze fundacje stowarzyszenia blogi, platformy specjalistyczne Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Inspektorat Sanitarno-Epidemiologiczny	-próba alarmu na wypadek ewakuacji z budynku szkoły <u>luty:</u> -Dzień Bezpiecznego Internetu zgodnie z kalendarzem wydarzeń szkolnych
---	--	--	--

kryzysowych: - wyposażanie w wiedzę dotyczącą oferty wsparcia i pomocy w sytuacjach trudnych i kryzysowych - wdrażanie uczniów do właściwego traktowania obowiązków szkolnych - wspieranie i motywowanie uczniów w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do przezwyciężania napotykanym trudności - zwiększenie motywacji do nauki mimo napotykanym trudności i zapobieganie niepowodzeniom szkolnym.	sytuacji • zajęcia prowadzone przez pedagoga promujące postać pedagoga, jako osoby życzliwej i zawsze chętnej do pomocy • konkursy, audycje, gazetki szkolne, debaty • promowanie telefonów zaufania, alarmowe • kącik prawny (gazetka) • zajęcia pedagogiem, rozmowy, pogadanki • spotkania, prelekcje, ze specjalistami z zakresu profilaktyki uzależnień, specjalista ds. nieletnich • projekty edukacyjne • kampanie społeczne, programy • materiały z profesjonalnych portali, fundacji, broszury, filmy edukacyjne, happeningi • spektakle, teatry profilaktyczne • obchody „Dzień bezpiecznego Internetu” • konsekwentne reagowanie na wszelkie przejawy agresji i przemoc i wspieranie ofiar • jednolite współdziałanie całej społeczności szkolnej przeciwko przejawom agresji, przemocy - SOM • kierowanie na konsultacje do specjalistów • systematyczne monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego • organizowanie pomocy koleżeńskiej • nagradzanie uczniów ze 100% frekwencją na zajęciach szkolnych • indywidualne lub grupowe zajęcia z pedagogiem/psychologiem		
--	---	--	--

	w przewyciężaniu pojawiających trudności • udzielanie wsparcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogiczne • konsultacje/porady z rodzicami • modelowanie przykładem • udzielanie pomocy w stanach kryzysu psychicznego, jak i sytuacjach nagłych (w tym ryzykownych zachowań związanych ze sferą psychiczną, zagrożeniem zachowaniami autoagresywnymi, również suicydalnymi) • baza namiarów wspierających stacjonarnie i online		
--	---	--	--

XI. Ceremoniał szkoły.

Mając na względzie prawidłowy rozwój intelektualny i moralny młodego pokolenia, w trosce o jego właściwą postawę, którą powinien cechować patriotyzm i miłowanie ojczyzny, szacunek dla symboli i barw narodowych. Ceremoniał kształtuje w uczniach postawy patriotyczne i uczy szacunku do tradycji narodu polskiego i jego symboli. W trakcie przebiegu uroczystości z udziałem pocztu sztandarowego ustala się następujące postawy i chwyt:

Postawy	Opis chwytu
„zasadnicza”	Flaga oparta na trzewiku drzewca przy prawej nodze na wysokości czubka buta. Drzewce przytrzymywane prawą ręką powyżej pasa, łokieć prawej ręki lekko przyciągnięty do ciała. Lewa ręka opuszczona wzdłuż ciała
„spocznij”	Flaga trzymana przy prawej nodze jak w postawie „zasadniczej”. Chorąży i asysta w postawie „spocznij”.
„na ramię”	Chorąży kładzie drzewce prawą ręką (pomaga lewą) na prawe ramię i trzyma je pod kątem 45 stopni. Płat flagi musi być oddalony od barku przynajmniej na szerokość dłoni.

„prezentuj”	Z postawy „zasadniczej” chorąży podnosi prawą ręką flagę do położenia pionowego przy prawym ramieniu (dłoń prawej ręki na wysokość barku), następnie lewą ręką chwyta drzewce flagi tuż pod prawą, po czym opuszcza prawą rękę obejmując nią dolną część drzewca.
Salutowanie w miejscu	Wykonuje się z postawy „prezentuj”; chorąży robi zwrot w prawo skos z równoczesnym wysunięciem lewej nogi w przód na odległość jednej stopy i pochyla flagę w przód do 45 stopni. Po zakończeniu np. hymnu, przechodzi do postawy „prezentuj” i „spocznij”.
Salutowanie w marszu	Z położenia „na ramię” w taki sam sposób jak przy salutowaniu w miejscu. Komendy „na prawo patrz” – pochyla flagę; „baczność” – bierze flagę na ramię.

Komendy dla pocztu flagowego podczas uroczystości szkolnych i rocznicowych:

A) wejście pocztu flagowego

Lp.	Komendy i ich kolejność	Opis zachowania się uczestników po komendzie	Poczet flagowy	Flaga
1.	proszę o powstanie	Powstają przed wejściem pocztu flagowego	Przygotowanie do wejścia	Postawa „na ramię”
2.	„baczność”, flagę państwową wprowadzić	W postawie „zasadniczej”	wprowadzenie, zajęcie ustalonego miejsca	„na ramię marszu” prezentuj
3.	„do hymnu”	W postawie „zasadniczej” Śpiewamy dwie zwrotki hymnu państwowego	Postawa „zasadnicza”	salutowanie w miejscu
4.	„po hymnie”	W postawie „spocznij”	„spocznij”	„prezentuj,spocznij”
5.	można usiąść	Uczestnicy siadają	„spocznij”	„spocznij”

B) wyjście pocztu flagowego

Lp.	Komendy i ich kolejność	Opis zachowania się uczestników po komendzie	Poczet flagowy	Flaga
1.	proszę o powstanie	Powstają przed wyjściem pocztu flagowego	„spocznij”	
2.	„baczność”, flagę państwową wyprowadzić	W postawie „zasadniczej”	postawa „zasadnicza” wyjście pocztu	postawa „zasadnicza” „na ramię w marszu”
3.	„spocznij”	Uczestnicy siadają		

C) emoniał przekazania sztandaru.

Lp.		Komendy	Opis zachowania się uczestników po komendzie	Poczet flagowy	Flaga
1.		proszę wstać	uczestnicy wstają	postawa "spocznij"	postawa "spocznij"
2.		poczet flagowy oraz nowy skład pocztu (lub wytypowani uczniowie) do przekazania flagi – występ	uczestnicy postawa "zasadnicza" nowy skład pocztu występuje i ustawia się z przodu flagi	postawa "zasadnicza"	-postawa "zasadnicza" -postawa "prezentuj"
3.		„Bacność” flagę państwową przekazać	uczestnicy postawa "zasadnicza"	- nowy poczet w kolejności uczennica, uczeń, uczennica wykonuje krok do przodu - dotychczasowa asysta przekazuje insygnia	- salutowanie w miejscu postawa "spocznij" - chorąży podaje flagę jednej z asysty, przekazuje szarfę potem rękawiczki nowemu chorążemu, następnie odbiera flagę, przekazuje ją nowemu chorążemu mówiąc: <i>„ Przekazujemy Wam flagę państwową – symbol naszego patriotyzmu i tradycji. Noście ją z dumą i honorem ”.</i> -salutowanie w miejscu
4.		"bacność" ustępujący , poczet odmaszerować	uczestnicy w postawie	postawa "zasadnicza"	postawa "prezentuj"

		"spocznij"			
5.		"bacność"-flagę państwową wyprowadzić	postawa "zasadnicza"	postawa "zasadnicza" wyprowadzenie pocztu flagowego postawa "zasadnicza"	postawa "zasadnicza" postawa w marszu" ramię
6.		spocznij	uczestnicy siadają		

XII. Ważne wydarzenia z życia szkoły wspierające działania wychowawczo-profilaktyczne.

Wydarzenie	Wartości / umiejętności	Realizacja: sytuacje, zadania	Realizatorzy	Termin
Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego. Pasowanie klas pierwszych	poczucie przynależności	uroczyste powitanie, pasowanie	dyrektor, wychowawcy	IX
Wybory samorządu w klasowych i samorządu szkolnego	uczciwość, samorządność, odpowiedzialność	głosowanie	wychowawcy opiekun samorządu	IX
Dzień Edukacji Narodowej	wiedza, autorytet, prawda, służba, praca, godność nauczyciela, wdzięczność, uprzejmość	życzenia, spotkanie z Radą Rodziców	Rada Rodziców, Samorząd Szkolny	X
Międzynarodowy Dzień Kropki Dzień Praw Dziecka	kreatywność, zainteresowania, talenty, integracja, zabawa integracja, życzliwość, przyjazny klimat	prace plastyczne, film audycje, gazetki konkurs, lekcje, spotkania, zabawy	światlica specjaliści wychowawcy	IX XI

Akademie tematyczne, konkursy, audycje	patriotyzm, naród, wolność, pokój, prawa człowieka, tożsamość narodowa, kulturowa	audycja, konkurs wiedzy, muzyczne, recytatorski	nauczyciele historii, wos bibliotekarze	I /II sem.
Światowy Dzień Życzliwości Pozdrowień	kultura osobista, empatia, szacunek, przyjaźń, przyjazny klimat	audycja, gazetka, bank pozdrowień, poczta	pedagog p. K.Gumulak	XI
Dzień Czystego Powietrza	zdrowie, wiedza, ekologia, odpowiedzialność	konkurs, happening	nauczyciele biologii	XI
Wigilie klasowe	dobro, empatia, wrażliwość, integracją, życzliwość, tożsamość kulturowa tradycje, tolerancja, umiejętność współdziałania	uroczystości klasowe	wychowawcy	XII
Jasélka	dobro, rodzina, miłość, umiejętność współdziałania	audycja, film, konkurs	chętni uczniowie katecheci, nauczyciele muzyki, plastyki	XII
Dzień Godności Osób Niepełnosprawnych	wiedza, godność, prawa, szacunek, tolerancja, zaufanie, akceptacja, pomoc koleżeńska	audycja, konkurs	Zespół ds. Integracji	XII
Ogólnopolska Akcja „Prezent pod choinkę”	Dobro , współdziałanie, empatia, idea pomocy, wolontariatu, postawa otwartości	przygotowanie paczki dla dzieci z innych krajów (dla dzieci uchodźców)	pedagog wychowawcy	X/ XI
Konkursy świąteczne, biblijne np. rodzinne wypieki, kartki, ozdoby świąteczne	rodzina, zainteresowania, uzdolnienia, postawy moralne, dobro, miłość, prawda	wykonanie ozdób, wypieki, konkurs,	nauczyciele plastyki, techniki, bibliotekarze, katecheci	XII
Dzień Bezpiecznego Internetu	wiedza, bezpieczeństwo w przestrzeni cyfrowej, odpowiedzialność, szacunek	konkurs, zasady, broszury, zajęcia ze specjalistami, projekt	p. Z. Szwałek informatycy	II

Kolorowe Dni Integracji	wiedza, integracja, godność, szacunek, tolerancja, odpowiedzialność, współdziałanie, przyjazny klimat, postawa otwartości, relacje społeczne	konkursy, rozgrywki sportowe, quiz wiedzy, audycje	Zespół ds. Integracji Nauczyciele wychowania fizycznego	III/IV
Turnieje, gry, zabawy tematyczne sportowe	wiedza, integracja, szacunek, tolerancja, relacje społeczne	zabawy, gry	nauczyciele wychowania fizycznego	I i II sem.
Szkolny Konkurs Recytatorski	język ojczysty, kultura, autoprezentacja, kreatywność	konkurs	nauczyciel języka polskiego	II
Konkursy o różnorodnej tematyce tj. plastyczne, fotograficzne, muzyczne, czytelnicze, konkursy przedmiotowe i logiczne	kultura, autoprezentacja, kreatywność, twórczość, wrażliwość, szacunek, rozwijanie myślenia analitycznego i kompetencji matematyczno-przyrodniczych	konkursy, prezentacje, prace	wychowawcy, pedagog, bibliotekarz, nauczyciele	I / II sem.
Święta Wielkanocne	prawda, dobro, miłość, współdziałanie, odpowiedzialność	jasełka, audycja, konkurs,	katecheci, uczniowie, samorząd szkolny nauczyciel muzyki, plastyki	III/IV

Dzień Ziemi	wiedza, środowisko, ekologia, zdrowie, odpowiedzialność	konkurs wiedzy, plastyczny, przedstawienie	nauczyciele biologii	IV
Światowy Dzień Wiedzy o Autyzmie oraz inne upowszechniające wiedzę o różnorodności wśród ludzi	godność, prawa, wiedza, szacunek, akceptacja, postawa otwartości	odzież w niebieskim kolorze lub niebieski element do stroju, audycja	Zespół ds. Integracji,	IV
Święto uchwalenia Konstytucji 3 maja	tożsamość narodowa, kulturowa, wiedza ojczyzna, patriotyzm, szacunek	akademia, audycja, konkurs	nauczyciel historii, wos, uczniowie	V

Targi Edukacyjne Spotkanie z ludźmi prezentującymi różne zawody, zainteresowania	wiedza, rozbudzanie ciekawości poznawczej, zainteresowania, pasje, uzdolnienia, zainteresowania, pasje, uzdolnienia odpowiedzialne wybory i decyzje, rozbudzanie ciekawości poznawczej	spotkania, wywiady, wykłady, prezentacje, udział w Targach Edukacyjnych, spotkaniach branżowych	propozycje uczniów, rodziców, nauczycieli	rok szkolny
Akcje charytatywne	dobro, aktywność społeczna, empatia, przedsiębiorczość, kreatywność, postawa otwartości	zbiórka na schronisko, świąteczne	propozycje uczniów, rodziców oraz nauczycieli	rok szkolny
Konkurs promujące zdrowe odżywianie, zachowania prozdrowotne	zdrowie, wiedza, odpowiedzialność	konkursy, ćwiczenia, zabawy	wychowawcy, nauczyciele wychowania fizycznego, pielęgniarka, pedagog	rok szkolny
Akcje profilaktyczne	zdrowie, wiedza, aktywność, pasje, czas wolny, empatia odpowiedzialność, bezpieczeństwo	audycje, gazetki, konkursy, prezentacje, spotkania	wychowawcy, specjaliści	I/II sem.
Akcje, programy, konkursy czytelnicze.	język ojczysty, kompetencje czytelnicze,	konkursy, akcje, lekcje biblioteczne	bibliotekarze zaproszeni goście	IX-VI
Uroczyste zakończenie roku szkolnego	wdzięczność, uprzejmość, wiedza, bezpieczeństwo, współpraca	spotkanie z wychowawcami, akademia	wychowawcy, dyrektor, samorząd szkolny	VI

XIII. Instytucje wspierające pracę szkoły w podejmowanych działaniach.

- Urząd Miasta oraz Wydział Edukacji
- Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komenda Miejska Policji, w szczególności dzielnicowi oraz Specjalista ds. Nietletnich
- Sąd Rodzinny i Nietletnich oraz kuratorzy
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Interdyscyplinarny Zespół ds. Przemocy

- Dom Kultury „Boguszowice”
- Stowarzyszenie „17 –tka” w Boguszowicach
- Ościenne placówkami oświatowe
- Powiatowy Inspektorat Sanitarno-Epidemiologiczny w Rybniku
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Leczenia Uzależnień, Opieki Psychiatrycznej i Pomocy Rodzinie „Integrum”
- WOM, Metis (Katowice), ORE
- Centrum Doradztwa i Kształcenia Kadr sp.j. Mariola Kujańska, Justyna Kokot.

XIV. Działania kierowane do rodziców w roku szkolnym 2025/2026		
Zadania	Formy realizacji	Realizatorzy
Nawiązanie współpracy z rodzicami, monitorowanie potrzeb i oczekiwań rodziców w zakresie podejmowanych działań przez szkołę.	• rozmowy, dyskusje na zebraniach klasowych • indywidualne rozmowy, konsultacje, ankiety • kontakt poprzez dziennik elektroniczny • bieżąca współpraca z Radą Rodziców	dyrekcja wychowawcy nauczyciele w tym współorganizujący specjaliści
Współpraca z Rada Rodziców angażując ich w działania wychowawcze, takie jak organizacja wydarzeń klasowych, szkolnych, a także w tworzenie dokumentów szkol.	• posiedzenie Rady Rodziców • spotkania z przedstawicielami rodziców, wspólna organizacja akcji, wydarzeń klasowych i szkolnych	dyrekcja kadra pedagogiczna
Poszerzanie wiedzy na temat: - prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków, substancji psychoaktywnych, a także leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach - dostarczanie wiedzy o mechanizmach, skutkach oraz sposobach zapobiegania agresji i przemocy również w świecie cyfrowym - informowanie o możliwych formach	• zebrania klasowe / indywidualne konsultacje • zasoby ORE, NASKI, FDDS, ZWJR dotyczące zdrowia psychicznego, bezpieczeństwa w sieci, agresji, przemocy, profilaktyki substancji psychotropowych, różnych używek, używek oraz namiary na wsparcie (baza miejsc i telefonów wsparcia), broszury, ulotki • oferta specjalistycznej pomocy w zakresie budowania zdrowia psychofizycznego zgodnie z dostarczonymi do szkoły informacjami Poradnia PP, grantowe i lokalne projekty • spotkania dotyczące budowania pozytywnych więzi, relacji	dyrekcja wychowawcy nauczyciele w tym współorganizujący specjaliści zaproszeni specjaliści w wybranej tematyce

wsparcia szkolnego i pozaszkolnego - wspieranie w budowania dobrej relacji dzieckiem	rodzinnych oraz profilaktyki pojawiających się trudności, sygnałów w obrębie ryzykownych zachowań - informacje o systemie RESQL - realizacja Standardów Ochrony Małoletnich na terenie szkoły, strona szkoły, dziennik elektroniczny - promowanie imprez sportowych i rekreacyjnych	
Informowanie o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców w sytuacjach trudnych, kryzysowych a także diagnozujących potrzeby lub trudności	- podanie podczas zebrań, dziennik elektroniczny - strona szkoły, bip, biblioteka szkolna - zebrania, gazetki tematyczne, informacyjne - akcje informacyjnych i promujących zdrowy styl życia przy współpracy zaproszonych gości, specjalistów	dyrektor Wychowawcy specjaliści nauczyciele w tym współorganizujący
Przekazani informacji na temat konsekwencji prawnych w związku brakiem realizacji obowiązku szkolnego, z postępowaniem ucznia lub zdarzeniami - w tym procedura NK Wspomaganie rodziców w trudnych sytuacjach wychowawczych Udostępnianie informacji dotyczących ofercie specjalistycznej pomocy i wsparcia	- dziennik elektroniczny kontakt z wychowawcą - stałe ekspozycje informacyjne - tablice, gazetki informacyjne - posiedzenie zespołu wychowawczego - spotkanie z dyrekcją i zaangażowanymi w daną sytuację nauczycielami, specjalistami	dyrekcja wychowawcy specjaliści
Informowanie o możliwości skorzystania z dostępnych form pomocy materialnej, tj. stypendium szkolne, możliwość zapomogi losowej, obiady, dożywianie, wsparcia OPS-u	- strona szkoły - dziennik elektroniczny - spotkanie z pedagogiem, intendentką	pedagog szkolny we współpracy z wychowawcami pani intendentka
XV. Działania skierowane do nauczyciel i pozostałych pracowników w 2025/2026 roku.		
Zadania	Formy realizacji	Realizatorzy
Udział w diagnozowaniu środowiska szkolnego, niepokojących postaw, zachowań pod kątem czynników ryzyka i chroniących.	- obserwacja, badania ankietowe - rozmowa, dyskusja, posiedzenia zespołów - analiza dokumentacji, wytworów i prac uczniów	dyrektor kadra pedagogiczna i niepedagogiczna

Aktualizacja wiedzy i informacji na temat: - rozpoznawania objawów zaburzeń zdrowia psychicznego -rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, zastępczych i substancji psychoaktywnych -rozpoznawania symptomów, objawów różnych form przemocy - podejmowania i procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi i innymi niewiadomego pochodzenia na terenie szkoły - kontynuowanie i rozwijanie współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli oraz instytucjami zajmującymi się edukacją, wychowaniem i profilaktyką - podnoszenie kompetencji do rozpoznawania i reagowania wobec wszelkich form agresji i przemocy - promocja zdrowego stylu życia - wykorzystanie nowoczesnych technologii i AI w edukacji	• szkolenia, warsztaty, konferencje, prelekcje w tym online i dzielenie się zdobytą wiedzą • fachowa literatura rekomendowana przez MEN w formie e-podręczników oraz opracowań innych wydawnictw • RESQL (nauczyciele) • wdrażanie Standardów Ochrony Małoletnich na terenie szkoły i obowiązujących w szkole procedur • posiedzenia Rady Pedagogicznej - dzielenie się wiedzą • literatura fachowa rekomendowana przez MEN tj. e-booki, poradniki, platformy edukacyjne, ulotki, broszury • możliwość skorzystania z rekomendowanych programów • zasoby ORE, NASKI, FDDS, ZWJR i innych portali dotyczące zdrowia psychicznego, bezpieczeństwa w sieci, agresji, przemocy , profilaktyki substancji psychotropowych, różnych używek, używek oraz namiary na wsparcie (baza miejsc i telefonów wsparcia) • konsultacje/porady dotyczące budowania pozytywnych więzi i relacji rodzinnych oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów • akcje informacyjne i promujące zdrowy, bezpieczny styl życia oraz funkcjonowanie • promowanie imprez sportowych i rekreacyjnych • oferta specjalistycznej pomocy w zakresie budowania zdrowia psychofizycznego, telefony zaufania, udostępnianie literatury z zakresu problematyki adolescencji, broszury, ulotki, strona szkoły, dziennik elektroniczny • szkolenia dla nauczycieli z narzędzi cyfrowych • korzystanie z Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej	dyrektor specjaliści zapraszani specjaliści edukatorzy programów rekomendowanych ośrodki doskonalenia Odbiorcy: kadra pedagogiczna oraz niepedagogiczna
Podjęcie działań profilaktycznych u ucznia posiadającego IPET	• włączenie w razie potrzeby w IPET działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji	dyrektor, zespół nauczycieli, specjalistów

	psychotropowych, środków zastępczych i nowych psychoaktywnych	pracujących z uczniem instytucje wspierające
Podnoszenie kompetencji wyznaczonych specjalistów lub nauczycieli w zakresie realizowania procedury Niebieskiej Karty i współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	• szkolenia, konferencje w tym online w tematyce przeciwdziałania przemocy • dzielenie się wiedzą na posiedzenie rady pedagogicznej	specjalista lub nauczyciel oddelegowany do pracy w Zespole NK

XVI. Przewidywane efekty.

Uczeń:

- przyswaja wartości i je hierarchizuje, ma świadomość ich znaczenia w życiu, odróżnia dobro od zła
- przestrzega obowiązujących zasad bezpieczeństwa własnego i innych
- posiadają wiedzę na temat zasad zdrowego trybu życia i dba o czystość i schludny wygląd
- stosuje wiedzę w codziennym życiu, podejmując odpowiedzialne działania na rzecz dbania o swoje zdrowie fizyczne i psychiczne
- docenia znaczenie sportu, rekreacji i wypoczynku na świeżym powietrzu
- wzbogaca wiedzę o sposoby radzenia sobie ze stresem, o wiedzę dotyczącą emocji i z nich korzysta
- potrafi nawiązywać prawidłowe relacje rówieśnicze, chętnie pomaga rówieśnikom,
- potrafi obdarzyć innych zaufaniem, okazywać sympatię i jest życzliwy wobec drugiego człowieka
- potrafi korygować własne postępowanie i postawy zgodnie z normą moralną i społeczną
- potrafi rozwiązywać konflikty w sposób akceptowany społecznie, bezpiecznie się komunikować, współdziałać w grupie rówieśniczej
- ma poczucie własnej wartości, kocha i szanuje rodziców i innych członków rodziny
- zna symbole narodowe, regionalne, wie jak je szanować, bierze aktywny udział w uroczystościach i tradycjach szkolnych
- prezentuje postawę gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji, kultury własnego narodu, a także innych kultur
- przyswaja postawy społeczne, uczy się tolerancji, demokracji i samorządności
- jest wrażliwy na piękno przyrody, środowiska i potrafi z zaangażowaniem działać na rzecz ich ochrony
- jest wrażliwy na potrzeby innych, chętnie angażuje się w działania pomocowe
- poznaje swoje możliwości i predyspozycje, rozwija zainteresowania i uzdolnienia
- korzysta ze szkolnej biblioteki, czyta książki i rozwija swoje kompetencje czytelnicze
- przyswaja wiedzę dotyczącą wpływu różnego rodzaju środków odurzających i psychotropowych na organizm człowieka
- zna zagrożenia i potrafi świadomie i bezpiecznie korzystać z przestrzeni cyfrowej i technologii informacyjnej
- jest świadomy konsekwencji ryzykownych zachowań i swoich decyzji

- potrafi naprawić szkodę, krzywdę lub przeprosić w sposób wystarczający do zrekompensowania winy
- wie gdzie szukać pomocy w sytuacjach trudnych i kryzysowych zarówno w szkole jak poza nią.

Rodzic/opiekun prawny:

- współpracuje ze szkołą i na miarę swoich możliwości angażuje się w życie społeczności szkolne
- ma wiedzę dotyczącą swojego dziecka w obszarze sfer rozwojowych
- jest bardziej świadomi zagrożeń i konsekwencji ryzykownych zachowań w życiu dzieci
- korzysta ze wsparcia szkoły i innych instytucji specjalistycznych
- wie, gdzie można szukać pomocy w sytuacjach trudnych i kryzysowych.

XVII. Sposoby ewaluacji.

Do przeprowadzenia ewaluacji / analizy programu posłużyć może:

- obserwacja pedagogiczna/psychologiczna
- analiza dokumentacji szkolnej, w tym informacje z dziennika elektronicznego
- przeprowadzanie badań ankietowych
- rozmowy, wywiad z rodzicami
- analiza osiągnięć, wytworów uczniów i analiza przypadku
- wymiana spostrzeżeń całej kadry pedagogicznej i niepedagogicznej
- informacje od instytucji wspierających pracę szkoły

Ewaluacji mogą podlegać:

- cele i ich zgodność z potrzebami szkoły
- sposoby i formy realizacji prowadzonych działań
- efektywność działań wychowawczo-profilaktycznych

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny uchwalony został przez Radę Rodziców w dniu 18.09.2025 r. w porozumieniu z Radą Pedagogiczną.